

Передплата
на «РУСЛАНА» вноситься:
в Австрії:
за цілий рік 20 кор.
за пів року 10 кор.
за чверть року 5 кор.
за місяць 1.70 кор.

За границею:
за цілий рік: зі щоденною
виплатою 7 доларів, або 12
рублів; з виплатою двічі
в тиждень 5½ долара, або 10
рублів; з виплатою що субо-
ти 4½ долара, або 9 рублів.
Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАН

Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш.
Бо руске ми серце і віра руска. — З Русланових псалмів М. Шашкевича

Виходить у Львові що дня
крім неділей руских свят
о 5½ год. по полудні.
Редакция, адміністрація і
експедиція «Руслана» при
ул. Осолінських ч. II. партер
(фронт від ул. Тихої). Експе-
диція місцева в Агенції
Соколовского в Ясажні Гави-
мана.
Рукописи звертає ся лише
напередні застережені.
Рекламації неопечатані в
вільні від порта. — Оголо-
шеня звичайні приймають
ся по цілі 20 с. від стріч-
ки, а в «Надіславім» 40 с.
від стрічки. Подяки і при-
ватні донесеня по 30 сот.
від стрічки.

Przegląd krajowy pro segoričku sesiju krajevogo sojmu.

(Ковець).

Щоби зрозуміти причини рускої об-
струкції, треба повернути до вторічної сой-
мової сесії.

Була се перша сесія нововибраного
сойму по трагічній смерті намісника гр. А.
Потоцького. Обставина, що та смерть була
найвисшим напруженем польско-руских від-
носин, а також обставина, що починає ся
діяльність сойму в новім складі, узняли
рускі послі причинною, що зачати все аб-
ово т. е. виступити з народними домаган-
нями в як найспокійнішій формі і ждали,
що на се відповідь польська соймова біль-
шість в своїм новім складі і по тім гри-
знім шепенто, яким для відносин польско-
руских була смерть гр. Потоцького.

Але відповідь вийшла так, що на вдо-
воленя потребам руского народу не зро-
блено так само нічого, як давніше, а за-
то ужито уміркованого поступованя ру-
ських послів яко доказ, що рускому на-
родови не діє ся ніяка кривда, бо інакше
моральні винуватки смерті гр. Потоцького
не поступали би так спокійно.

Правда, в останніх днях вторічної се-
сії ухвалено візнанє до Ради шк. кр., що-
би она застановила ся над потребою нових
шкіл середних з углядненям потреб оби-
двох народностей. Відповідь на се візнанє
предложила Рада шк. кр. соймової в сего-
річній сесії, щоби, о скільки розходить ся
о рускі школи, перемінити філію рускої
гімназії (академічної) у Львові на окрему
гімназію (другу), а утраквістичні класи в
гімназії в Бережанах на окрему руску гі-
мназію, отже з вступуючих уже закладів
утворити дві окремі рускі гімназії, а крім
того в неозначеній блище будучині удер-
жавити приватні гімназії утраквістичні в
Явороні і в Рогатині і заложити дві про-
мислові школи з рускою викладною мо-
вою.

Однак до здійсненя цих предлог ще
дуже далеко, бо поки що спинили ся они
в шкільній комісії соймовій і промисловій
і хто знає чи і коли в якій формі діста-
нуть ся звідам до повної палати, бо біль-
шість польського дневникарства виступила
неприхильно проти тих нових «неоправ-
даних уступок» для Русинів.

А тимчасом коли Русини дожидають
зміни в поступованю польської більшости
соймової, в Східній Галичині виривають що-
раз нові польські гімназії і реальні школи,
а крім того, щоби ударемнити закладини
нових шкіл середних руских, закладає ся
під протекторатом Ради шк. кр. тут і там
приватні гімназії утраквістичні, котрі ма-
ють бути небавом удержавнені. Так отже і
згадане візнанє сойму про углядненє по-
треб обидвох народностей на шкільній ня-
ві не принесло Русинам ніяких користей.

За те, користуючись уміркованим по-
ступованем руских послів, ухвалено у вто-
річній сесії соймовій без усяких перепоч-
т. зн. lex Sala, котра розширяє обсяг діла-
ня сойму на всі справи краєвого господар-
ства, а через те згаданий закон розуміє

всі справи хліборобства і лісові включно з
правом власности і взємни між хлібодав-
цями а робітниками. Так отже найжизне-
нійші справи селянства і рільних робітни-
ків перейшли до обсягу шляхотского сой-
му, а що руский нарід в Галичині складає
ся переважно з сільского населеня, отже
наслідки сего закона для Русинів легко
зрозуміти.

Коротко сказавши, умірковане посту-
пованє руских послів не тільки не принесло
рускому народови ніяких користей, але з
одного боку причинило ся до ухвали про
розширенє обсягу діланя кр. сойму, а з
другого достарчило польській більшости
стільки мнимого доказу, що рускому на-
родови не діє ся ніяка кривда.

Отсі висліди уміркованого поступованя
зродили сегорічну обструкційну тактику.

Коли польська соймова більшість засад-
ничо противна руским змаганям і домаган-
ням, а умірковане поступованє руских по-
слів вихіснує ся в тій цілі, щоби з од-
ного боку голосити перед світом, що ру-
скому народови не діє ся ніяка кривда, а
з другого боку розширити і скріплити
свою власть над руским народом, то зма-
нокою тактикою руских послів може бути і
своєю рішучістю бути виразом дійсного
положеня руского народу і старати ся,
скільки спромоги спияти польську більшість
соймову в розширюваню і утриваленю сво-
єї власти над руским народом. Такі то льо-
гічні висновки сегорічної обструкції рускої
в соймі.

А що до становища польської соймо-
вої більшости супроти сеї обструкції, то
она вправді (з винятком кількох слухай),
не поборювала її насильно, але зате від-
плачувала руским послам тим способом, що
відкидала сеї їх внесеня, а тим лиш доли-
вала олію до огню.

А се тим більше, коли знажити, що сі
рускі внесеня обнимали лише незначну
часть найбачніших потреб руского на-
роду, як понагленє виборчої реформи, за-
кладини руских гімназій, реальних шкіл і
учит. семінарій, спиненє самоволі політич-
ної адміністрації і т. п. Беззглядність сво-
ю посувала польська соймова більшість до
того ступня, що відкидала навіть такі до-
маганя, як н. пр. покаранє старости за на-
ложене грошової кари за відспіванє «Ще
не вмерла Україна» на концерті Шевчен-
ківським, або за справді панцизанні розпо-
рядки старости, щоби селян не спромож-
них до заплати наложеної на них кари за
ушкодженє днірського ліса, жандармерія від-
ставляла їх до відробленя сеї кари на
днірським лані, — дльше іменованє руских
членів краєвої комісії для пособлюваня
промислови і втягненє руских финансових
кругів до акцій в цілі заснованя промисло-
вого банку і т. п. На останнє домаганє
всепольскій посол др. бар. Рогер Баталія
заявив отверто: «не хочемо Русинів!»
— і сойм пішов за яго заявою.

Обструкційно рускі послі не допусти-
ли на денний порядок краєвого бюджету
на 1910. р. і кілька внесенє, які змагають
до дальшого розширеня обсягу сойму.

Недопущенє цих внесенє до дневного
порядку ввжають рускі послі і керманічі
рускої народної політики значним успіхом,

бо після їх думки розширенє обсягу сой-
му, зложеного у великанській часті з груп
поборюючих домаганя руского народу, о-
значає скріпленє влас. и тих груп над ру-
ским народом.

Однак виступаючи проти розширеня
краєвої автономії в галицькій розуміню т.
зн. проти розширеня власти польської біль-
шости соймової над руским народом кер-
манічі рускої політики зовсім не в про-
тивниками автономії взагалі і домагають ся
автономії для сього народу т. зн. они є
прихильниками областно-народної автономії,
на основі котрої треба би поділити Гали-
чину на дві області автономічні: польську і
руску.

Згадати ще треба, що презес польско-
го кола соймоного на початку сесії попро-
сив руских послів, щоби предложили свої
домаганя, які сойм в обсягу своєї законо-
датної власти міг би полагодити, щоби тим
способом нитворити підвалини до польско-
руского порозуміня. Клюб руских послів,
вдоволяючи сій просьбі, обмежив ся до до-
магань, котрі можуть бути зараз сповнені,
як законне переведенє народної рівноправ-
ности на полі шкільнім постанованям що-
до закладів шкіл і поділу Ради шк. кр.
на автономічні секції польську і руску,
40% мандатів руских при виборчій рефор-
мі до сойму, розділ підмог і кр. фондів
на культурні і народно-господарські цілі між
оба народи після ключа 62:38 (число 38,
висловлююче потреби руского народу, по-
стало яко пересічне з чисельности руского
народу 43% і яго податкової сили 32%).

Одчак не відомо, чи польське коло за-
становляло ся навіть над тими домаганями,
але зате польське дневникарство оголосило
їх а limine яко не надаючи ся до обгово-
рюваня, бо нібито свідчать про злу волю
людей, котрі виступають з так «неоправда-
ними» і «пересадними» домаганями. Су-
проти відомого складу сойму і яго партій
та змагань, як і супроти теперішних відно-
син годі сподівати ся, щоби в новій сесії,
скликаній для полагоди бюджету, посліду-
вала якась зміна на користь».

Отаким образом подав на якийсь днев-
ник руский, але польський місячник Przegląd
krajowy про галицький сойм і польско-
рускі відносини. Крайня пора, щоби про-
відники польської політики зріло задумали
ся над сучасним положеням краю і над
польско-рускими взємними та дійшли до
отямленя, бо всякий упір никликує ще біль-
ше розятренє і невдоволенє в широких
верствах народних, а плоди такого невдо-
воленя бунтують усе гіркі.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Вислід нарад німецьких мужів довіря в Праві,
про котрий ми вже звіщали, викликав в ческих
кругах велике пригнобленє. З голосів
ческого дневникарства про сі наради німецьких
представників можна впевнитися, що Чехи спо-
дівали ся дійти до якогось порозуміня з Німцями
в справі урухомленя ческого сойму і длятого на минувший понеділок на-

значили нараду представників чеських соймових клубів. Тепер сю нараду відкликано. В політичних кругах думають, що правительство тепер скличе до Відня представників чеських і німецьких сторонників, щоби обопільною обміною гадок довести до зближення і порозуміння, а колиб се стало можливим, тоді скликано би чеський сойм на другу половину січня на три тижневу сесию. В чеськім таборі не противилиб ся, щоби неустанній комісії віддано внесені на останній сесії чеського сойму предлоги правительственні про управильнене язикового питаня в автономичних властах і про окружний поділ, а услівем, щоби сойм зараз заняв ся полагодою фінансових справ.

В угорськім пересиленю послідував рішучий зворот. Др. Люкач був вчера знов на послуханю у цїсаря і зложив в его руки повірену ему задачу утвореня нового кабінету. Відтак був на послуханю гр. Куен-Гедерварі більш як годяну, а відтак був в кабінетовій канцелярії довший час. З полудня вернув до готелю і заявив представникам дневникарства, що цїсар поручив ему утворити новий кабінет і назначив его міністром-предсідником. З Відня виїхав зараз гр. Куен-Гедерварі до своїх дібр, а звіттам прибуде до Пешту, де буде вести переговори із сторонництвима і ще в сім тижні буде знов на послуханю у монарха, щоби здати звіт про свої змагання. Як запевняє півурядова *W Allg. Ztg.* одержав гр. Куен-Гедерварі далекоюсяглу повновласть а також уповажнене до розв'язаня угорського сойму. Як звіщають, задачу сю, як і переведенє нових виборів, поручено задля того гр. Куенови-Гедерварю замість д-ра Люкача, бо сподівають ся, що він рішучо переведе свою задачу і через те зменшить ся число независимців в угорськім соймі.

Заграниця.

З Петербурга доносять, що шеф ествуючого при російській міністерії заграницних справ відділу для далекого Сходу *De Plancon*, дістав відпустку, позаяк предложив рівночасно міністерії війни і печати пропамятне письмо, в яким доказує, що Японія готуєт ся до війни з Росією та що становище Росії в східній Азії в цілковитому захитане.

Відпустка наступила наслідком недискредитії; мимо сего остає певним факт, що урядник російської міністерії заграницних справ, який з огляду на своє урядове становище повинен докладно знати положенє в східній Азії, передсказує там другий воєнний конфлікт. З его поглядами годить ся цілий ряд вістий, поданих ріжними російськими дневниками, які не можуть бути всі загалом пустою видумкою. І так петербурска часопись „Русское Знамя“, пише що в Петербурзі можна запримітити в останніх днях значний приплив російських переселенців з Сибіру та надамурських областей; ті люди, як каже ся часопись, оповідають про вельми поважне положенє в східній Сибірі та над російськими границями в області Тихого Океана; після донесеня тих переселенців війна між Японією і Росією є немивуча; ні один з них не вірить в дипломатичні успокоювання і заяви. Дальше заявляють ті переселенці, що деякі міста є під військовим зглядом замало забезпечені так, що в разі війни будуть зовсім від Росії відтіяті. Страх перед війною панує в усіх східносибірських областях, а особливо середні класи населеня покидають усе і втікають громадно до європейської Росії. Цікаво, що ті переселенці, прибувши до Петербурга вельми здивовані по причині оптимізму, з яким відносять ся в російській столиці до положеня в східній Азії.

Також в інших російських часописях аж кипить від алярмующих вістий. Звертають також увагу на оживлену військову діяльність Хін, які дають до пізнаня, що Хінці ожадають якоїсь події і пригтовляють ся до неї. Зі спеціальною дбайливістю відносять ся Хини, як доносять російські дневники, до полудневої часті Монголії, до т. зв. Чехарії. Є се дуже простора область, якої населенє творить особлившу частину хінської армії, подібно як в Росії козаки. Звертає на себе увагу також ся обставина, що Хінці горячково займають ся будовою залізниць в Ки-

яхти до Урчі. Серед російських політичних кругів приписують велике значінє тій залізниці, які є вельми важною під стратегічним зглядом. Хінці будують сю залізницю власним коштом, без помочи чужого капіталу.

Хоч російське правительство виступило проти вістий в своїй печаті з категоричними заявами, представляючи в них положенє в східній Азії яко цілковито мирне, мимо сего панує неспокій в російських дневниках, які вказують на те, що російське правительство безпосередно перед останньою східно-азійською війною зовсім в сей самий спосіб прогрішило ся своєю безжурністю і розголошуванем хибних вістий.

Галицький сойм.

57-ме засіданє (I сесії, IX доби) дня 11. січня 1910 відкрив маршалок о 1/2 11 без усякої промови, бо се продовженє відроченої сесії. Намісник представниця радника намісництва Гродзїцького яко правит. комісара. З руско-катол. єпископату явились Є. Е. митрополит гр. Шептицький і Є. Е. єпископ Чехович. Голова укр.-русского клубу др. Олесницький задля недуги одержав 8-днєвну відпустку, а заступає его др. К. Левицький. Приступлено відтак до дневного порядку по відосланю кількох звітів кр. виділу догичним комісіям.

В справі виділення часті ґрунтів з громади Завадівка (пов. Підгайці) і провідленя до громади Гута нова (пов. Бучач), котру попірав гр. Г. Бадені в напрямі, щоби після 68-го § регуляміну без відсиланя до комісії справу полагоджено безпроволочно.

Пос. Содомора домагає ся, щоби єї відіслано до адміністраційної комісії. Єго внесене попер пос. Винничук.

Принято внесене гр. Ст. Баденського а в загальній розправі пос. Старух противив ся поквапному рішаню сеї справи. Справи виділення ґрунтів з одних громад до других, для громадян є шкідливе, а громада Завадівка заявила ся проти вилученя. Се є легководушає полагоджуванє справ, котра може захитати бюджетовою рівновагою громади а навіть цілого повіту, і задля того заявляє ся проти безпроволочного трактованя сеї справи. По замкненю загальної розправи й виводах референта Овншкєвича, приступлено до розправи подрібної і прийнято цілу предлогу в другім і третім читаню.

Відтак відослано в 1-ім читаню ряд звітів краєвого виділу до комісій і так: звіт про намірене введене в житє акційного банку промислового до комісії банкової в порозуміню з бюджетовою; звіт про досліди фінансових відносин міст Бережани, Горлиці, Яворів, Вадовиці й Рогатин до бюджетової комісії і т. ин.

Опісля пос. др. Левицький запитує маршалка в справі ловецького закона: В осінній сесії соймовій в р. 1908, ухвалено новий краєвий закон ловецький. Руске селянство радо повитало сей закон, сподіючись, що справедливіший новий закон принесе ему пільгу, буде охороною від тих страт господарських, які оно має наслідком закона ловецького теперішнього. Але хоч цїсарска санкція сею закона краєвого наступила ще в лянни 1909 р. — то аж вчера оголошено сей закон, а розпорядку виконного не видано, наслідком чого новий закон ловецький не вийшов в житє, а віднова прав польованя наступала з кінцем 1909 р. на підставі давного закона ловецького. Протє запитує маршалка: які перепони спричинили таке опізнєнє урядового оповіщеня закона, та чи маршалок не зволив би усунути перепони, щоби сей закон чим скорше вийшов в житє? (Пос. Т. Старух кличе: То зроблено для панських забавок!)

Краєвий маршалок відповів, що сей закон появил ся оноді у Вістнику краєвих законів, а в слідчїм оповіщеню виконний розпорядок, отже бажає посла сповнено.

Відтак приступлено до предлоги в справі дозволу містови Буківську побирати оплати від собак по 2 К річно.

Пос. Старух заявив ся проти податків на міщанські й селянські собаки, а домагав ся оподаткованя собак офіцерських і панських та інших збиткових предметів. Противить ся та-

кож оподаткованю пєсят від 10 днів житя, а предкладає, щоби сей речинєць починав ся по 6-ти місяцях. До виводів пос. Старуха прилучив ся пос. Савдуляк.

По подрібній розправі, в котрій пос. Старух попірав свої поправки; всі поправки перепали.

В справі дозволу місточкиви Дуклі побору громадських оплат від спиритусових напиктів, пива й меду пос. Стапінський вказув на те, що власти роздають щедро дозвіл на продаж солодженых напиктів, а хоч наближає ся половина січня, то не знати, в яких услівях будуть роздавати шинкарські дозволи.

Промовляв це пос. Думка „за“ предлогою а пос. Содомора „проти“. В подрібній розправі пос. Старух вказав на те, що дневний порядок обіймає самі предлоги, які обтяжуть селян.

Відтак подає ріжні поправки, щоби знизити оплату від горівки з 20. на 12. сот. від літри оплати від солодженых напиктів з 11. сот. на 8. сот., від пива з 2. сот. на 1. сот., а від меду з 8 сот. на 4 сот., хоч мід повинен бути цілком вільний від оплат.

Ухвалено предлогу кр. виділу, а поправки відкинено. Се саме стало ся і з дозволом для громади Заршан на побиранє оплат від алкоголю. Проти промовляли пос. Винничук, Старух і Савдуляк.

Посол Старух мотивував поправки до предлоги. Поправки не нашли належної піддержки.

Повітовій раді в Грибові дозволено побирати підвиснені додатки до податків. Проти сего промовляли послы др. Макух і Старух.

Пос. Адам запитує перед закінченєм засіданя в справі бойкоту пруских товарів.

По полагоді звіту бюджетової комісії про висні видатки на прислугу в краківськім і львівськім шпитали, при чм промовляв пос. др. Куровць, замкнув маршалок засіданє о 2-гій год. заявою, що в середу засіданє почне ся о год. 10 ій бюджетовою розправою.

Просимо відхобити передплату.

Новинки

— Календар. В четвер: руско-кат.: Мелашій рим.; римо-кат.: Іларіона. — В п'ятницю: руско-кат.: *Новий Рік. Св. Василя В.*; римо-кат.: Фелікса.

— 3 сойму. Нині по відчитаню внесень та запитів приступлено до нарад над звітом бюджетової комісії що до бюджетової предлоги краєвої на 1910 р. „Проти“ записали ся до голосу пп. Левицький, Король, Макух, Стояловский і Сварко, а 5 бесідників Поляків „за“. Перший промовляв др. К. Левицький.

З діяльності спілового батька на Україні, Миколи Левитського. Оноді прибув з України до Петербурга відомий, славний організатор робітничого спілництва, Микола Левитський. Прайхав, щоби введнати від військової інтендантури деякі роботи для своїх робітничих спілок на Херсонщині. Се ему вдалось, бо зараз таки на другий день дістав роботу для шевців 60.000 пар чобіт для війська. Дальше мав постарати ся о роботу для кравців і шапочників. На просьбу старшини тамошного українського клубу „Громада“, зголосив д. Левитський 22. грудня у тім товаристві свій відчит на тему: „Кооперативний рух взагалі а особливо на Україні“. Д. Левитський задумує по повороті на Україну розповсюднювати між селянами простий спосіб ручний виробу глиняних черепиць, щоб ними заступити солом'яні дахи. Але перше, щоби се виробувати, возьме ся сам вироблювати черепиці, щоби покрити власну свою хату, а потім буде поучувати селян, як брати ся до роботи.

— Розд'я стипендій. Краєвий виділ на онодішнім засіданю наділив стипендіями між іншими отсих академиків у Львові: Луку Шуста, студ. V. р. медиц. у Львові 455 К (фонд. Должанського); Савку Никофоряка, студ. I. р. філь. 315 К (ф. Гловицького); Ник. Ніча, студ. II. р. філь. 315 К (ф. Глов.); Петра Пелеха ст. II. р. філь. 315 К (ф. Глов.); Володимира Ортиньского ст. II. р. сря 315 К (ф. Глов.); Ів. Сахацкого ст. IV. р. прав 315 К (ф. Глов.); Евст. Вілобєрку ст. I. р. політехн. 315 К (ф. Глов.); Юрія Токарського ст. III. р. політ. 420 К (ф. Глов.); Стефана Калитчука ст. II. р. політ. 315 К (ф. Глов.); в руских гімназиях у Львові: Хомина Нестора VIII. кл. 315 К (ф. Глов.); в Коломиї: Адольфа Слижа VIII. кл. 315 К (ф. Глов.); в Тернополі: Соболя Тимка VIII. кл. 315 К (ф. Глов.). Крім того Павло Мирослав Біляський учен. IV. кл.

нар. школи в Турці дістав родинну стипендію в квоті 231 К річно.

— **Рускій послі.** О. Колвачкевич (презес), о. Сенік (секр.), Дудикевич і Миронюк Заячук утворили новий соймовий „клубъ русско народной організації“.

— **Вісті з Буковини.** В неділю дня 9. с. м. о 3. годині по полудні відбули ся в „Народнім Домі“ збори міщан з західної часті Чернівцв. Помимо різдвяних свят прибуло споре число Русинів на сю нараду. Збори сі скликала міска філія тов. „Укр. Школа“ а предметом наради було руске народне шкільництво в Чернівцях. Предсідателем вибрано раде. суду Коралевича; реферував п. Іван Стернюк, котрий, пояснивши вперед вагу національної школи, доказав на підставі числа дітей шкільних, що Русинам належить ся в порівнаню до Німців і до Волохів що найменше ще дві рускі народні школи в Чернівцях. Дільниці шкільні тепершні дуже великі так, що діти з околиці коло ул. Панаїти мусять ходити до школи при ул. Рускій а з Рошоша до школи на Манастирську. По дискусії ухвалили збори резолюцію, в якій зібрані домаглють ся конче ще двох руских народних шкіл в Чернівцях а то: коло Schillerpark-у і коло костела Святих. Наколиб не було де примістити першу школу, най би тимчасом приміщено єї в нововбудованім будинку коло пожарничої касарні. Міскій філії тов. „Укр. Школа“ припоручено представити сі ждана міродатним кругам і всіма средствами старати ся о їх скорі здійсненє. Наколи би вимагала потреба, міска філія „Укр. Школи“ має знов скликати публичні збори черновецьких Українців в сій сирні.

— Посол Лукашевич був оноді у директора зел. руху в Чернівцях п. Чігфрая, щоби поінформувати ся ближше в справі руских залізничних білетів. Коли посол Лукашевич запитав Чігфрая, чому плявили ся лише німецько-волоскі зел. білети а не німецько-руско волоскі, відповів директор руху залізничного, що правдоподібно через помилку випущено при складаню рускій текст. Пан Чігфрай привічав послова Лукашевича, що до місяця цвітня буде уживати ся лише німецьких зел. білетів, а опісля виготовить ся німецько-руско-волоскі білети, бо їх виготовленє забравє очевидно много часу. Від цвітня — пише „Буковина“ — будемо отже мати залізничні білети в українській мові.

— **З „Сільского Господаря“.** Дня 3. с. м. відбули ся І. заг. збори філії „С. Г.“ в Підгайцях в присутності поверх 70 осіб. Головою філії вибрано о. Гр. Содомору. — В Ліску на І. заг. зборах філії „С. Г.“ вписало ся 60 членів. Головою став вибраний о. декан Бірецький. Ухвалено улаштувати в зимі по селах ліського повіта економичні віча і збори. — На І заг. зборах філії „С. Г.“ в Надвірній дня 28. м. м. всгнуло до тов-а 79 членів. Головою вибрано о. Алекс. Левицького з Каміної. — Філія „С. Г.“ в Рогатині на І. заг. зборах дня 29. м. м. вибрала головою о. Ом. Ваня в Заланова. Членів вписало ся 60. — В Селисках, березівського повіта, відбудуть ся І. заг. збори філії „С. Г.“ дня 16. с. м. о год 3. в салі „Нар. Дому“.

— **З Радимна.** Дня 2. с. м. відбули ся річні загальні збори Пожарної філії львівского руского гімнастичого Товариства „Сокіл“ в Радимні і Читальні „Прогвѣти“ при великій участі членів і гостей з сусідних сіл Острова і Пнівич.

— **Арештованє російского шпігуна.** Оноді вночі в ждальні П. кл. на головнім дворці у Львові арештовано біля 34-літнього мужчину, причиною убраного, який подав, що називає ся Маркил Мілобендакий. При арештованім найдено квести онар російского генер. штабу з Варшави що до розміщеня війска перемиского корпусу, розкладу фортів, засобів амуніції і що до настрою польскої суспільности в разі війни Австрії з Сербією. Арештованє шпігуна наступило в тій хвиль, коли він вибрав ся до Перемишля. Мілобендакий приїхав недавн з Варшави і хвалив ся перед львівськими соціалістами, що належить до російських революціонерів і хоче уладити замах в Варшаві. Додав також, що фалшиво інформує рос. штаб генеральний про війскові відносини в Австрії і заповів, що виїздить до Перемишля. Повідомлена про се поліція увязнила Мілобендакого і відставила до арештів карного суду. Сей Мілобендакий є одною з грубших риб шпігунських, які попали в останних часах в руки австрійских властей.

— **Конкурс на українську книжку.** Виділ добродійного товариства в Петербурзі оловістив конкурс на популярну книжку українською мовою по сільському господарству. Книжка ся повинна відповідати практичним вимогам і питаням селяньского життя губерній, заселених українською людністю. Необхідною умовою присудженя премії являє ся загальне оступність і простота викладу. Перевагу мати муь ті твори, що започинають муь найбільш помітні прогалини в попу-

лярній сільсько-господарській українській літературі. Розмір брошури може бути від 1 до 3 друкованих аркушів формату 1/32 аркуша. На конкурс приймають ся рукописи тільки таких творів, які ще не були друковані. За найкрасшій з поданих на конкурс творів, які відповідати муь вимогам конкурсу, видає ся премія стотятдесять рублів. Преміований рукопис переходить для першого виданя в розпорядженє добродійного товариства. Речинець подачі рукописів — 1. ст. ст. січня 1911. р. Рукописи вислати треба на „Правленіє благотворительного общества изданія общепользных и дешевых книгъ. С. Петербургъ почтамтъ, ящикъ N. 251“.

— **Спійманє злодіїв.** По нитці дійшла поліція до клубка і оноді спіймала одного з учасників крадіжки мішка зі 14 000 К на львівским дворці а небаком попав в єї руки другій спільник той крадіжки. Головним злодієм є Бронислав Дзік, який повозив почтовим возом, а давнійше був вже карзний за крадіж. Дзік покинув був службу на лат. сьвята і має виїхати до рідії. Тимчасом сьвяткував у Львові у свого знакомого Стефана Гофмана, який є слугою одного лікара в скарбківским будинку. Поліція арештувала вперед Дзіка, а потім Гофмана, який поділив ся украденими грішми з Дзіком. Готівку около 5.000 К найдено у Гофмана, вложену до фляшки і закопану в павниці. Цінні папери Гофман спалив. Арештовано також Юль у Шумську, дівчану легких обичаїв, якій Дзік дарував грубіші квати. Оба спільники крадіжки справили собі були гучні сьвята і нову одіж та робили дарунки кривним і знакомим.

— **Зелізнична пригода.** Станиславівска дирекція державних залізниць доносить: З причини недобаченя дистансового сигналу, котрого згасив ви хор. наїхав товаровий поїзд ч. 386 на стації в Заболотіві на вози поїзду ч. 486. Наслідком заложеня шляху ушкодженими возами заряджено при раніших поїздах пересіданє подорожних. Наслідком пригоди розбило ся кільканацять возів з живим товаром. Богато свинь розбігло ся по околиця. З людей не потернів ніхто.

— **Незвичайний палї.** В купелевім місці Гарцбург в Бравншвайгу арештовано сими днями незвичайного палї, властателя „Готелю Національ“, якогось Бухгайстера, котрий в дуже оригінальний спосіб хотів підпалити свій власний готель, заасекурований на 64.000 марок. Готель той шов д. брє, давав не злі доходи і не можна зрозуміти, що спонукало Бухгайстера підпалювати єго. Справа сего підпалу так представляє ся. Вночі около 11. год. добачено, що з одного отвертого нікна готелю добуває ся полумінє. Позаяк дїм був замкнений, муєла сторожа пожарна виважити двері і добути ся до середини. Огонь прибрав був ще малі розміри і єго легко загашено. Властитель готелю Бухгайстер виїхав був ще перед сьвятами з цілою родиною і великий дїм стояв незамешкалий. Колиж перешукаво в нїм всі кути, зроблено незвичайне відкритє: в якійсь шафці в павниці стояло ведерце наповненє бензиною а на середній ведерця горіла сьвічка. В цілій овниці а відтак і в приземі та на першім поверсі знайдено майже в кожній комнаті в шафах на одіж і т. д. ведерця наповнені бензиною або спиртусом а в них горіють сьвічки. В деяких шафах був спиртус порозливаний. На віділ до витягана страв на гору крім горючих сьвічок знайдено нитки напушені сіркою, цілі пачки сірників і т. п.; на середній великій салі лежала велика пака повна сірників — словом цілий дїм зі всіх боків був підложений підпалом. Палїсви, котрий то робив, розходило ся очевидно о те, щоби цілий дїм зі всіх боків станув по можности відразу в полонни. Ведерця, наповнені то бензиною, то спиртусом, були зверху накриті покрішками з папєндекло, в котрі на середній була застромлена сьвічка. Так приготовлений підпал міг аж тоді займати ся, коли би сьвічки догоріли були аж до самого папєндекло. Якимсь случаем так приготовлений підпал зчав борше горіти і викликав огонь, котрий ще в пору добачено. Як би той плян був удав ся, то був би около півночі займав ся цілий дїм зі всіх боків і був би очевидно згорів до тла. В одній комнаті знайдено порозкидані рахункові книжки. Арештований Бухгайстер випирає ся того, мов би то він хотів підпалити готель.

— **Найдорозше яйце.** Минулого року купив англійский богатыр мільонер Ротшильд яйце, за когє заплатив пять тисяч корєн. Є се яйце птаха званого „Моа“, когрого рід жив в Новій Зеландії (коло Австралії). Рід сего птаха загинув ще перед 400 роками, а те яйце знайшли в піску робітники, що пошукунали за золотом.

— **Товариска забава: „Суд“.** До сєї забави потрібно що найменше шість осіб. Провідник гри бере тласко преферансових карт, кілько осіб і каже: „Ласкаві Паньство! Забавимо ся в „Суд“. Піковий король означає „судю“, піковий хло-

пець „шандазма“, пікова дама „обвинителя“, а піковий ас „вломника“. Всі інші карти означають „чесних людей“. Карти мішаю і роздаю. Хто таку карту дістане, того доля вже рішена. Він стає тим, що карта єму каже. Судия, шандар і обвинитель викладають свої карти явно перед собою, щоби цілий сьвіт бачив, чим они є. Всі інші заглянуть в свою карту і не показують її нікому. Так не будемо ж знати, хто межі чесними людьми є вломником“. Провідник забави роздає карти. Після єго дальших вказівок їде забава в слїдуючий спосіб: Судия сідає за столом, шандар коло него з хусткою, скрученою в жгут. Обвинитель приходить перед судию і скаржить: „Сьвітлий Суде! Приходжу зі скаргою. Мені розбили ниві касу!“ — „Чи спіймалисьє вломника?“ — „На жаль ні! Дайг мені до помочи шандара, то я єго вишукаю.“ — „Добре, возміть собі до помочи шандара, але не зачіпайте невинних людей“.

Обвинитель і шандар ходять по комнаті і заглядають в очи товариству, що сидить собі вигітно, де хтє хоче. Обвинитель старає ся по лиці пізнати, хто має злу совість. Вкінці показує шандарови котрєс жертву: „То сей пан (або пані)!“ — Шандар звертає ся до вказаної особи, закручує жчутом в воздусі млянка і каже: „В імени права, тут щось не є все в порядку“. „Щож такого хочете?“ відвічає зачіплений і розпочинає ся весела розмова. Шандар переповідає скаргу, обвинений боронить ся, аж вкінці, на жаданє шандара, виказує ся картою. Коли в него є ас, то шандар відводить єго перед судю. Судия переводить коротку розправу і засуджує єго на більше або менше число жгутів, які єму шандар виплачує. Колиж оскаржена особа є невинна, сварить ся дотепно з шандаром і обвинителем, удає ся до судії, предкладає свою карту і жадає кари для напасника. Судия засуджує обвинителя на чотири жчуті, які єму шандар зараз вимірює. Відтак їде обвинитель з шандаром дальше шукати вломника. Натрафитє на невинного, то поносить сам кару, аж вкінці найдє виновника. По укараню вломника збирає провідник забави карти, мішає їх і роздає, щоби гра могла на ново розпочати ся.

При роздачі карт можна установити, що той, хто дістане пікову десятку, є царем. Коли би обвинитель случайн єго обвинював, то дістав би два рази більшу кару як за звичайного, чесного чоловіка, то значить, вісім жгутів.

— **Дрбні вісті.** Винчає п. Ізидора Гачка, укрїнч студ. філософії, з п. ою Зенею Левицькою відбуде ся 23. с. м. в Грозьовій (п. Лімна к. Т.). — Баль „Основя“ тов-а укр. студ. політехніки у Львові відбуде ся дня 8. лютого в салі „Народного Дому“.

Оповідки.

— **Подяк з Дрогобича.** Ексцелєнция Кир Константин Чехович зволив вселаскавіше жертвувати в хосен бурси св. Івана Хрестителя в Дрогобичи квоту 50 корон. За той щедрий дар заявляє виділ бурси великодшному Олікунови учачої ся молодежи щирє спаси Бог!

— **З почти.** З днем 16. січня 1910 запроваджує ся в місцевости Петрилів, яка належить до округа дорученє ц. к. уряду почтового в Устю зеленім, складницю почтову зі звичайним кругом діланя. Складниця ся получена буде з ц. к. урядом почтовим в Устю зеленім за помічю тяжнево шестикратного пішого післанца.

Наука, штука і література

— **Твори Ізидора Воробкевича.** Том перший. Виданє товариства „Просьвіта“. У Львові, 1909. Сторін 420. Ціна опрального примірника 1 К 10 с. у красшій оправі 1 К 51 с. — Під таким заголовком в „Рускій письменности“, видаваній „Просьвітою“ вийшли поезії Із. Воробкевича, упорядковані і приготовлені до друку д. ром. О. Маковеем. В сїм томі є 232 думки і піснї і 45 балад і поетичних оповідань, поданих (з виїмкою пев ликого числа поезій) у хронологічнім порядку. Велика частина поезій зовсім невідомих. До них додані поясненя менше уживаних слів і річеві, а також загальні замітки про поезії І. В. а, що дають читачам сїх поезій основу до оцінки їх. (В другім томі будуть видані оповіданя, а в третім вибрані драми В-а). Виданє незвичайно дешеве, а що В-ич молодшому по колїню майже незнаний, то можна надїятися, що публіка прийме се виданє як новину. — З нагоди появи поезій Із. Воробкевича ми подамо небаком коротку житєпись і огляд діяльности єго.

— **Ruskyj kalendar „Rusalka“** на звычайnyj rik 1910. Pruznuzenyy dla tych, szozto ne znajut

Поручає ся склад церковних парамектів у Львові, ул. Руска ч. 8.
ВОЛОДИМИРА УСЦЕНЬСКОГО (давнійше Спожарский і Усценський) Цінники на жаданє даром і franco. 44 (35—52)

ruskoho pyśma. Lwiv 1910. Nakładom Julijana Aleksandrenka. Iz „Zahalnoj drukarni“ Akademіczna 8. стор. 96. Ціна 60 сот., а з поштовою пересилкою 65 сот. Замовляти в редакції календаря „Русалка“ у Львові, Ринок ч. 10. Сей календар надає ся — з огляду на свій зміст — до масового ширевя між Русинів на західнім пограниччю і спользованих мешканців східвогалицьких міст.

Белз. Решів.

Назва місточка Белз під певним аглядом незвичайна. Іменно голосівка е, а також суголоска л в руським в подібних случаях не часто лучає ся; те стало причиною, що польські дневникари стали перечити руськість того місточка, голосячи, що оно — як по їх гадці сама назва вказує — первітно польське, а описля зручило ся. Сі твердження, як і многі інші подібні, зовсім дивні. Русини, після тих дивоглядних виводів, булиб національно дуже сильні і зручили жителів польської землі. Суть то самі жучкі, котрим лише розгорячена фантазія може повірити.

Русини потерявши самостійність що раз більше упадали, тратили рідну інтелігенцію все більше і більше, так що лише майже сам люд остав при народности. Чи може проте мова бути про руське Поляків? Русини польщились, а не на відворот. Се незаперечна правда і шкода богато о тім розводитись.

І миб зовсім в тій справі не забирали голосу, яби не те, що новішими часами о тім мнимім руську зговорив один із польських учених, передовсім указуючи на назву Белз, котра має бути польська, а по руськи звучалаб „Болз“. З сеї назви висновув, що околиця Белзка була первітно польська з відтак зручила ся. Та коли мало тов зручене відбул ся? чи тогді, коли Русь стратила свою самостійність і за так довгий час своєї зависимости не зміг Белз з околицею відискати первітний — як автор думає — польський свій характер?

Ходить наперед о голосівку в місто в назві Белз. Тут моглиб ми сказати, що по польски властиво звучалаб назва Bielz, але дамо спокій, Belz чи Bielz все таки має е; впрочім бувають також і польські слова, що мають в подібних випадках не йотоване е приміром: belkot, belkotać.

Люд руський говорить Бевз (рідше Белз), жителі Белза звуть ся Бевжане (Белжане), замок бевзский (белзский), околиця бевзска (белзска). „Болз“ ніхто не говорить.

В тім слові являє ся е, як в многих інших впразах тої околиці, а деколи навіть о неможливе пр. белькіт, белькотати, белькоче гиндик, — земля с перхне = зітре ся на порох, перховина = торф і пр. Тов е (місто сподіваного е) навть в горах буває, приміром: готур перхав (записано в Дорі гл. Знадоби до словаря кужворуского. У Львові 1877. стор. 48), хоть знов говорять переважно в многих околицях порхати, порхий. З того слідує, що е в слові Белз не може служити доказом неруськості того слова.

Дальше л в слові Белз переходить звичайно на в: Бевз, хоть вводи буває незмінене. Подібно також стрічаєм в інших словах первітне л по при зміненим з того звука в пр. горілка побіч горівка, качалка п. качавка, туркалка п. туркавка, жигалка п. жигавка, дихалка п. дихавка, пугалка п. пугавка, сопілка п. сопівка і пр.

Найважнійше єсть се, що слово белз в жиднім старяньским язичі не стрічає ся, тільки в руським, значить: багно, болото. Відай місточко Белз так назване, бо околиця вельми болотиста. Також село Бевзець (Белзєць) поіменовано подібно, для дуже докучного в околиці болота.

І в українським єсть слово: бевзь, значить тільки, що йолоп, туман, недотеп, неоторопа. (Який бо ти бевзь в справді гл. Кобзарь Тараса Шевченка. С. Петербургь. 1860. стор. 159).

Так отже Бевз (Белз) єсть чисто руське слово.

В статі, в котрій виступає ся против руськості слова Белз найшов я також polskie Rzeszów, що іменно сказано опираючись на назві міста і мабуть виводячи єго від слова rzesza. Безперечно. Решів тепер місто польське (мазурське); однакж що до назва самої то она перемінена з німецької, а так спльщена, що впадаєть славяньскою і ледве пригадує первітне своє походжене. Решів повстав в часах коли то та околиця була руською. Що околиця була руською (лемківскою) свідчить назва Ruska wieś находяча ся туж при Решові, тож є в Решівських костелах явони, на котрих суть руські букви. Тепер в Решові нема руської церкви, а жителі того міста і найближшої околиці говорять по мазурськи. Первітно був Решів малою німецькою

кольнією гарбарів і звав ся Riesshof; пізнійше, коли осада тота мазурськими прибільцями значно збільшила-сь, повстало польське місто, котре назву Riesshof спольщило на Rzeszów.

У руського люду чув я Решів. Але вже від 1848. року писали Русини: „Ряшів“. „Діло“ тої назви не вдумало, лишень пише так, як всі письмевні Русини: „Ряшів“. Чи однакж я в тім слові оправдане, сумнівати ся належить.

Іван Верхратский.

Телеграми

в дня 12. січня.

Відень. В домі посла Л. Штайнера вибухла нині рано відкинена бомба, наповнена динамітом. Мури дому ушкоджені. З людей ніхто не ранений.

Градец. Стирийський сойм на вчерашнім засіданю відкинув внесенє на приділенє шкільній комісії прєкту словінського нос. Куковця в справі заведеня словінської мови викладної для словдїтий в мішаних округах на взір Морави.

Образи Шевченка, Хмельницького, Котляревського, Лисенка від 6—200 К. Фігурки з гіпсу а 80 с і 1-20 К. Краватки, гердани, сорочки, фартушки, шапки сокільські і козацькі, альбоми, перфуми, спинки, брошки і шпильки з гербом, тутки і паперці різного рода поручають. — Склади „Сокільського Бавару“ у Львові, Стрию і Станіславові.

Біда з лихим жолудком

а сталі наслідки того є: брак апетиту, біль жолудка, мловне, забурєня при травленю, біль голови і т. л. На то певно помагають

КАЙЗЕРА

МЯТОВІ ЦУКОРКИ

випробовані лікарями!

Ділають оживляючо, причиняють ся до травлення і до скріплення жолудка.

Пакет 20 і 40 сотиків.

Можна набути у всіх антиках.

61(10—12)

Церковкі річи

КРАСНІ і ДЕШЕВІ ПРОДАЖ

„ДОСТАВА“

основана руським духовенством — в Станіславові при ул. Смольки ч. 1, а у Львові при ул. Руській ч. 20 (в каменниці „Дністра“).

Там дістаєть ся різні фелони, чаші, хрести, ліхтарі, свічники, тапи патернів, кивоти, плащениці, образи (церковні і до комнат), півті і всякі другі прибори. Також приймають чаші до позолочєня і ризи до направи.

Уділ виносить 10 К (внисоє 1 К), — за гроші вложені на щадничу книжку платять 6%.

29 (26—?)

Mit einem Griff

erhältst Du aus

Herders Konversations-Lexikon zuverlässige Auskunft über alles, was Dir in Natur und Geistesleben begegnet.

Ein Konversationslexikon ist heute in jedem Hause unentbehrlich. Am neuen „Herder“ (8 Bände, K. 120.—) wird von der gesammten Kritik die Vollständigkeit, Klarheit, Sachlichkeit und glänzende Ausstattung gerühmt. Der billige Preis, der zudem in bequemen Teilzahlungen von K. 4.— an monatlich entrichtet werden kann, ermöglicht auch dem Mann mit kleiner Börse die Anschaffung dieses Wissenschatzes.

Durch B. Herder Verlag, Wien I.

Wollzeile 33 zu beziehen.

Для прикрашения комнат і Читалехь!

ТАРАС ШЕВЧЕНКО в домовині і МОГИЛА ШЕВЧЕНКА над Дніпром

Картини Сластьона виконані в артист. інституті Ангерера у Відні у величії 24+30 см. можна набути в книгарні Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові, Ринок ч. 10; за 80 сотиків без пересилки, за 1 К з пересилкою (franco). Прибуток з ровпродажи жертвував радн. Ол. Барвіньский на пам'ятник Т. Шевченкови в Києві.

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензацийна програма

від 1. до 16. січня 1909.

Щоденно о 8. год. вечер представлєне. В неділі і сьвята 2 представлєня о 4. год. пол. і о 8. год. вечером. Що п'ятниці High-Life представлєне. Білєти вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5.

РУСИНИ! Жадайте у всіх трафіках, торговлях і крамницях лише туток і паперців з першої галицько-руської фабрики Еугєна Біліньского в Збарзжи.

З доходу сеї фабрики йде 35% на будову церкви в Сеняві, 10% на школи і бурса тов. педагогічного, а 5% на сироти і вдови по сьвячениках.

Держім ся покликую:

Свій до свого!

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1909.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночи
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:45	9:50
Кракова	7:25	9:50	—	8:40	2:30
Тарнога	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:15	5:40	10:30
Черновець	8:05	—	2:05	5:58	9:30
Черновець	—	—	—	6:40	12:20
Станіславова	5:45	—	—	—	—
Коломиї	—	10:20	—	—	—
Стрия	7:29	11:45	4:25	—	11:00
Пустомит	7:29	11:45	4:25	10:15*	11:00
Самбора	8:00	9:57	2:00	—	9:00
Любіня	8:00	9:57	2:00	9:00	11:45*
Рави руської	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:05	1:15	5:00	9:25	10:10
Брухович	7:10	10:05A	1:48B	4:50	8:20
Брухович	8:15	12:40	3:27B	5:30C	9:35B
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:45	9:50
На Підзамче:					
З Підволочиск	7:01	11:40	2:00	5:15	10:12
Бродів	7:01	—	2:00	5:15	10:12
Курович	—	—	11:19	—	9:39
Винник	8:07	—	11:19	3:26	9:39
Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночи
Кракова	3:50	8:25	2:45	7:00	11:15
Кракова	—	8:40	6:12	7:35	12:45
Гяшева	—	—	3:30	—	—
Підволочиск	6:20	10:40	2:16	8:00	11:10
Черновець	6:10	9:35	—	—	10:38
Черновець	—	9:10	2:23	—	2:50
Станіславова	—	—	2:50	—	—
Коломиї	—	—	—	6:00	—
Стрия	7:30	—	1:45	6:55	11:25
Пустомит	7:30	10:35*	1:45	6:55	11:25
Самбора	8:00	9:05	—	3:40	10:45
Любіня	8:00	9:05	2:15*	8:40	10:45
Рави руської	6:14	11:05	—	—	11:35B
Янова	8:20	10:10	1:37+	3:40	8:30
Брухович	7:21	11:05	1:30B	5:50C	8:44B
Брухович	8:14	9:00A	12:41B	3:45	7:10
Зимної води	3:50	8:40	3:30	7:35	11:1
З Підзамча:					
До Підволочиск	6:35	11:00	2:31	8:29	11:32
Бродів	6:35	11:00	2:31	8:29	—
Курович	—	7:13	—	2:52	—
Винник	8:44	7:13*	1:30	2:52	—

ЗАМІТКА: Постійні поїзди печатані товстим друком. — А) Лише в неділі і сьвята від 10/2 до 10/2. А) Лише в неділі і сьвята від 1/2 до 31/2. — Б) Лише в неділі і сьвята від 1/6 до 30/9. — В) В неділі і сьвята а від 1/6 до 30/9 щодєнь. — Г) Щодєнь від 1/2 до 31/2. — З) Лише в неділі.

